

ARADUL

Ceeace numim miracol în istorie, nu este altceva decât acțiunea inopinată a forțelor și a oamenilor cari se impun.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții:
150 Lei 1 An	250 Lei 1 An
80 6 Luni	140 6 Luni
40 3 Luni	70 3 Luni

In străinătate dublu.

„Ardeleni” — „Regățeni.”

Continuând a fi regionaliști, ne expunem unei izolări de toată lumea.

Ne vom ocupa de o chestiune care prin faptul, că se menține la ordinea zilei, dovedește, că și-a păstrat actualitatea, și și-o va păstra și de aci înainte până nu-i vom cunoaște obiectiv toate laturile. I se zice „regionalism” în sens peiorativ, separatismului ardelenilor de regățeni în toate domeniile; se numește regionalistă mentalitatea nenorocită a unor români de dincoace de Carpați, cari își iau aere de oameni superiori, disprețuind pe regățeni „venetici”, „balcanici” etc. E regionalism, preferința de a avea contact social mai bucuros cu minoritarii, decât cu „regățenii”.

Urmărim cu multă atenție manifestarea acestui regionalism stupid și nu-i găsim altă explicație, decât în lipsa unei culturi românești care pe lângă origina înădă, să contribuie la consolidarea unei comunități sulelești vecinice, care să nu se poată compromite nimic.

Ici colea vezi apropiere îmburătoră, între „ardeleni” (românii de dincoace) și „regățeni” (românii de dincolo de Carpați) — și vine a crede că în fine uificarea e pe cale de a se de-ăvârși. Și se întâmplă însă să se pomenesc într-o societate, unde sunt numai „ardeleni”, și aici aproape nici odată nu lipsese observația, că ce bine e că suntem numai noi de noi, fără nici un regățean. Cu asemenea ocazii, deși între cece aud astfel de constatări „regionaliste”, se fâșie și „ardeleni” cari le desartă, ele nu s’ combătute deloc, nu cel puțin nu cu stăruință venită. Ori până nu va fi conștient de cineva prin argumente solide să se rușineze oricare intelectual, când exprimă asemenea lucruri inconștiente, unificarea nu va face progrese multumitoare, cu toate că o îndreptare stărilor se poate constata grație atitudinii înțeleghătoare a „regățenilor”, și a culturii românești a generației mai tinere.

De boala regionalismului suferim foarte mult „ardelenii” — poate chiar mai mult decât bărbatul lor. Ele fiind ființe, care lasă conduse de instinct, poate simțindu-și inferioritatea culturală, preferă să se izoleze, decât să apară ridicole într-o conversație mai complicată, pe care ar putea-o susține. Ele cu toate acestea sunt nemulțumite, văzând la Societățile de binefaceri

sunt alese prea multe „regățene” dacă în Consiliul Comunal a ajuns o „regățeană”, dacă regățenele au toaleta mai elegantă etc. etc.

Pe ardeleni îi vezi ferindu-se de regățeni unde numai pot. Fiți atenți pretutindeni, unde vedeți un mănunchiu de intelectuali; la plimbare, în cafenea, berării, la întruniri, etc. veți vedea pe unii „ardeleni” evitând totdeauna „regățenii”. Pe acet înbufnași, nu-i veți găsi cumpărând o carte românească, nici cercetând teatru, concerte sau alte acțiuni culturale românești, nu-i veți vedea la serbări naționale românești, decât dacă nu cumva vor fi ajuns în vre-o situație oficială, tocmai în baza calității lor de ardeleni!

Tot ce amintim aci sunt lucruri cunoscute, dar pe cari nu prea avem curajul de a le spune. Noi le pomenim de asta dată din prilejul cetirei într-un ziar minoritar din Arad, a declarațiunei președintelui partidului maghiar, care spune, că preferă să facă o sută de ori un pact politic cu ori care partid politic din vechiul regat, decât o dată cu un partid ardelean. Și cetind aceasta explozie sinceră, a unui maghiar, de a cărui mentalitate suntem noi ardelenii atât de apropiați, am zis: izolarea „ardelenilor” de „regățeni” trebuie să aibă și alte motive. Căutați-le și voi iubiți cetitori, doritori de bine pentru țară și neam. Noi când dăm drumul acestor rânduri, nu găsim alt motiv, decât că noi „ardelenii” suntem oameni răi. Generații întregi am crescut din renunțări, și ne-am mistuit în neputința de robi, învidioși; plini de amărăciune și de dorul de a ne răsbuna inferioritatea socială la care eram condamnați de asupritori. Trăind o viață întreagă cu blăsteme în cerul gurii, cum spune atât de nimerit poetul, nu se putea să crească dintre noi multe suflete generoase. Ba în mod fatal. noi vom mai livra multă vreme preoți ai urii și pizmei, căci de însușirile moștenite nu ne putem scăpa așa ușor.

Mărturiști voi, cu mine, iubiți cetitori aceste adevăruri, și atunci cu certitudine ne vom apropia de îndreptare, atunci vom fi și oameni și români mai buni.

Un ardelean.

Situația politică

Ultimile zile de propagandă — 10 miliarde deficit — D-nul Luțai, atacat cu rea credință.

— Ce vreau dela el?

Am ajuns în fine, în ultima săptămână a propagandei electorale. În numărul viitor vom putea publica numele fericitului biruitor. În județul nostru propaganda a continuat a se desfășura în cadre civilizate. Șansele cele mai sigure le are lista Guvernului. Lipsa d-lor Iustin Marșieu și col. Vlad de pe lista național-țărănistă este foarte mult simțită de acel partid. Partidul poporului deși are o listă bună nu credem să întrunească un total de voturi, pe care l-ar merita. Este însă foarte îngrijorătoare starea de spirit din unele comune de șes, unde ne înspăimântă orientarea spre partidele extremiste.

D-l Ministru Ionescu-Șișești a cucerat județul timp de 5 zile, fiind pretutindeni foarte călduros ovaționat de anul și blândul nostru popor rural. Desaprobarea violențelor de limbaj ai oratorilor, venită din partea D-lui Ministru Ionescu-Șișești, a făcut o excelentă impresie; ea trădând pe omul superior, europeanul sadea. Ar putea învăța dela D-sa maniere ai noștri, închipuiți atât de superiori.

D-l Ministru Manolescu, nu a venit la Arad, unde cercurile negustorilor și industriașilor îl așteptau cu atât interes și nerăbdare. Noi regretăm, că nu a venit, fiindcă problemele economice preocupând pe fiecare intelectual, nu numai pe negustori și industriași, am fi avut ocazia de a auzi păreri autorizate, din gura unui excelent economist care pe lângă înțelegerea profundă a chestiunilor economice, are darul de a le lămuri în mod convingător și atrăgător.

La Craiova a jinit un extrem de important discurs d-l Min. Argetoianu. D-sa a vorbit despre situația financiară a Statului, dar vorbirea sa a cuprins aproape toate problemele, de a căror norocoasă soluționare depinde consolidarea internă și peste tot refacerea economică a țării. A arătat, cu date precise, că Guvernul actual a moștenit un deficit bugetar enorm de 10 miliarde Lei. Cu toate acestea D-sa are convingerea, că refacerea financiară a țării, este posibilă fără sporirea impozitelor sub nici-o formă, — ba din contră ele urmând a fi reduse. Pune în vedere realizarea de serioase economii. S’a ocupat apoi de reforma agrară, pe care o consideră a fi greșită, dar asupra căreia azi nu se mai poate reveni. Foarte judicios s-a ocupat de problema producției agricole despre care spune, că trebuie ridicată calitativ și cantita-

tiv prin raționalizarea bazată pe întrebuințarea mașinilor în cultura pământului, — pe o scară mai extinsă. În acest scop se impune asocierea benevolă a proprietarilor de pământ, pentru a beneficia de avantajele unei culturi raționale a pământului posibilă numai proprietăților de suprafață extinsă. Educația cultivatorilor de pământ cu toate mijloacele moderne; modernizarea comerțului de cereale, prin standardizarea lor, ridicarea de silozuri pentru înmagazinare, în scopul emilierii de varanturi, și a valorificării raționale, etc. sunt tot atâtea chestiuni interesante atinse de d-l Ministru Argetoianu, în magistrala sa vorbire, care a produs o impresie adâncă. D-sa a tratat toate problemele atacate cu mult bun simț, multă pricepere, și punând în vedere soluțiuni temeinice, încât putem spune că expunerile D-lui Min. Argetoianu, completează programul de lucru al Guvernului, desfășurat de d-l prof. N. Iorga cu ocazia disolvării Parlamentului

Am arătat și noi, că în mod fatal, consiliile județene și comunale, compuse din bărbați politici, sunt condamnate a fi disolvate. Pentru ajungerea scopului descoperite pretexte legale, și știm, că din acestea, ca de regulă, multe vor fi trase de păr. Cu toate acestea nu putem considera de norocoase formele sub cari se caută a se disolva actualul Consiliu al Municipiului. Ba desaprobăm unele acuze temerare ridicate împotriva d-lui primar Dr. Luțai. Pe d-l Luțai și noi l’am criticat de multe ori în coloanele acestui ziar, — dar corectitudinea și bunele D-sale intenții nu le-am pus și nu le poate pune nimeni, cu bună credință, — în nici-o discuție. Va fi fost d-l Luțai bășos și refractar, apărând peste limitele îngăduite, interesele materiale ale orașului; va fi făcut din veniturile curente investiții, pentru cari trebuiau câștigate resurse potrivite, — va fi distrus existențe particulare, în căutarea de izvoare de venituri pentru Primărie, va fi făcut alte multe lucruri lipsite de simțul de echitate, — dar că ar fi administrat d-l Luțai cu rea credință banii Primăriei, după cum par a arăta denunțările lui, — asta nu i se poate imputa. D-l C. Luțai oricâte greșeli va avea este mai presus de toate un om cinstit. Obiectivitatea, de care suferim totdeauna conduși, prelinde să spunem acest lucru.

Religioase — Culturale.

Din'o și te sălășluiește într'u noi...

După înălțare la 10 zile s'a pogorât Duhul sfânt. A fost în lume și mai înainte. Biblia ne mărturisește pe înălțala pagină: „Și Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apei...” Iar la Botezul Domnului. S'a arătat „pogorându-se ca un porumb peste Dânsul”. Dar acum e trimis, după făgăduința dată de mai înainte de către învățătorul, ca să continue opera mântuirii. Hristos a întemeiat Biserica Sa, iar Duhul sfânt a fost trimis să-l dea viață, îndemn și putere la lucru, să o conducă. „De folos este vouă ca să mă duc Eu, ca Mângăitorul, Duhul cel sfânt, Duhul adevărului, carele dela Tatăl porcede, să vină. Acela pe voi vă va învăța toate și va aduce aminte vouă toate celece am grăit vouă... Acela va mărturisi pentru mine, că din ce este al meu va lua ca să vă vestească vouă. (Ioan c. 15 și 16;)

Și, în ziua cincizecimii, s'a făcut fără de veste din cer vuet ca de suflare de vifor, ce vine repede. Și s'a umplut toată casa unde erau adunați apostolii. Și s'au arătat lor limbi împărțite ca de foc, deasupra fiecăruia. Și s'au umplut toți de Duhul sfânt, după cuvântul Domnului: Vă veți boteza cu Duhul sfânt și când va veni asupra voastră veți lua putere și-mi veți fi mie martori în Ierusalim... și până la marginea pământului (Fapte C. 1).

Întărit cu această putere, imprumutată de Duhul Sf. Petru ridică îndată cuvânt în mijlocul multimilor de toate neamurile și vestește cu îndrăzneală pe Cel omorât, pe Care Dumnezeu L-a înviat deslegând durerile morții și L-a făcut Domn și Hristos. (Fapte c. 2;) De această putere animat Ștefan înălțul mucenic, înfruntă pe cei tari de cerbice și primește cununa de martir, (Fapte 7. 7;) Și de această putere însoțit Pavel putea spune: Intru toate necaz pătimind, dar nu strivii; în mare cumpănă, dar nu desnădăjduii; gonit fiind, dar nu răsiți, trântiți jos, dar nu nimicliți... (II Cor. c. 4;) Aceeaș putere a inspi-

rat pe toți apostolii, făcându-i să plece, din fața sinedrului, bucurându-se, că s'au învredălit, pentru numele Lui, să sufere ocară... (Fapte c. 5) și pe toți mucenicii să sufere moartea, cu privirea senină și cu zimbet ceresc pe buze. Puterea aceasta, revărsată în lume de Duhul sfânt, a înalt fața pământului, luminând mințile, aprinzând inimile înălțând sufletele și întărind firea slăbănoagă a omului.

Câtă nevoie are Țara noastră și Neamul acesta, tocmai în zilele acestea, de binecuvântarea unei bogate revărsări a Duhului sfânt. Va vrea Dumnezeu să avem o îmbelșugată pogorâre a Duhului Său peste suflete și peste ogoarele întinse? Duhul Domnului e dătător de viață și de bună rodire, în împărăția harului, ca și a naturii. Vre-va Dumnezeu să facă cu noi o minune simțită de Rusaliile acestui an, luminând mințile și aprinzând inimile cu flacăra Duhului Său, ca să înțelegem și să alegem — cu votul nostru — drumul drept, ce duce la izbăvire? „Împărate ceresc, Mângăitorule, Duhul adevărului... vin'o și Te sălășluiește într'u noi...”

Ne-am obișnuit să prăznuim Rusaliile în atmosfera lină a unei adieri primăvăratice, cu mirezme de flori, de iarbă, de fân proaspăt; în dangăt de clopot cucernic, ce se plimbă peste lanuri în spic și livezi de pomi ce au legat roduri, peste întinse lunci ce-l prind sunetul și-l răsfată în ecouri prelungi.

Dar de astă dată avem nevoie de Pogorârea Duhului Sfânt în vuet de vifor cu limbi de foc ca și odinioară, ca să curețe tot ce e stricat și putred, în noi și în Țară; să facă loc pentru ceea ce e dumnezeesc și sfânt. Avem nevoie de o revărsare vigeloasă și în cutremurări, cu dureri cu oftări și lacrimi, — dacă trebuie, — dar să curățească să pregătească sufletele pentru o nouă orientare de viață, în duh și în adevăr. „Roada Duhului este întru toată bunătatea și dreptatea și adevărul”.

Expoziția contesei Pallavicini.

— 0 —
In sala Palatului Cultural s'a deschis expoziția de pictură a contesei Ileana Pallavicini. Stagiunea care se încheie cu această expoziție nu a fost deloc bogată și ea s'a resimțit de criza care ne bântue.

Dna Il. Pallavicini expune o bogată colecție de lucrări în diferite genuri. Dsa abordează cu același ușurință portretul ca și natura moartă sau peisajul. Este o expoziție foarte bogată și variată.

Remarcăm, dintre portrete, portretul dlui Dr. Barabás Béla, președintele partidului maghiar, care exprimă foarte bine vigoarea și energia acestui luptător politic neobosit încă cu toată vârsta sa. Dar, de ce această ostentativă pozare în costumul de gală al marilor magnați din vremile defunctei monarhii dualiste? Foarte bine prinsă deasemenea figura P. S. S. episcopului Grigorie al Aradului. Dintre celelalte tablouri remarcăm splendidul Vultur, Tăcere de vânat, Coșul cu mere sau Iepurii dela Nr. 14. Remarcabile inspirațiile peisajli din Italia.

Am înșirat numai câteva din multele lucrări reușite. Expoziția rămâne deschisă până la 4 Iunie a. c.

Ed. G.

Vin'o, Duhule Sfinte, și te sălășluiește într'u noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea... Inspiră-ne o nouă concepție de viață, ca să nu mai alergăm după cele din afară și trecătoare, mânați de egolism și interesul personal, — ci să ne orientăm după valoarea și importanța, pe care o au lucrurile lumii acestela în raport cu veșnicia, cu mântuirea sufletului, cu binele de obște și cu interesul general al Neamului.

Nu poate fi un bun de o mai înaltă valoare în această viață, decât să poți sta, în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor, cu conștiința curată și cu suflet gata de jertfă! Vin'o și te sălășluiește într'u noi.

Trecerea Spitalelor în administrația ministerului sănătății.

Este știut ca guvernul naționalist pentru a degreva bugetul Ministerului Sănătății a trecut marea majoritate a instituțiilor noastre în sarcina comunelor iar altă parte în cea a județelor. Ca mare ale acestei dispozițiuni s'au înscut o serie de conflicte între autorități administrative locale și organele ministerului, unele din comunele interesate refuzând formal să suporte cheltuielile bugetare ale spitalelor iar altele deși le-au acceptat, în schimb le-au tratat cu cea mai mare vitregie. E de mirat că în astfel de împrejurări câteva spitale rurale s'au văzut nevoite să-și închidă porțile, iar cele care putut rezista până în prezent, sunt aproape de dezorganizare. Actualul guvern prevăzând dezastrul care amenință a luat în programul său de activitate și readucerea Spitalelor în administrația directă și efectivă a ministerului de rezort. Salutăm cu curie hotărârea luată, dar în acest timp ținem să amintim actualilor conducători ai ministerului în chestia aceasta că chiar și în anii când Spitalele stau în administrație directă al ministerului numai puține din ele au bucurat de sollicitudinea pe care o meritau, — și anume acelea, a căror șefi aveau legături mai intime cu puterile care se perindau pe la guvern până când marea majoritate a acestor spitale treceau în administrația ministerului. Trecerea spitalelor în administrația Ministerului Sănătății ca măsură de salubritate nu va schimba deci prea mult în soarta lor, sau dacă va și schimba ceva în tot cazul nu atât încât să nu asigure o funcționare în condiții normale. Pentru a creia acestor instituțiuni o prosperitate oarecără, ministerul trebuie să le acorde în afară de toate bugete corespunzătoare nevoilor reale, și care să fie administrate de conducerea instituțiilor respective singure în măsură a cunoaște necesitățile adevărate. Salvarea spitalelor va veni deci numai și numai din bugetele autonome, pe care ministerul trebuie să le acorde tuturor instituțiilor spitalești fără multă întârziere.

Observator sanitar

Reclama este Sufletul Comerțului

Un poet arădan uitat

— Mircea V. Stănescu —

de Octavian Lupas
doctorand în drept.

Dacă Aradul, înainte de războiu, a dat vieții publice din Ardeal o serie de viguroase și destolnice elemente, el a avut, în schimb, în literatură abia câțiva reprezentanți.

Timpul, — acest mare și neiertător critic, — a întins însă vălul uitării, demult deja, chiar deasupra unor dintrâșii.

Un astfel de uitat e și Mircea V. Stănescu.

Simțind încă din tinerețe imboldul Muzelor, M. V. Stănescu publică în 1860, ca „dreptoriar” (student în drept), un volum de poezii intitulat: „Bucheta de slemteminte naționale pe anulul 1860”¹⁾. Volumul cuprinde 13

poezii (35 pag.) cu caracter național și în majoritate alegorice. Națiunea română e simbolizată printr-o „fecioară”. Dragostea lui pentru națiune e dragostea obicinuită a unui tânăr pentru o „fecioară”. Deaceia sentimentul național în poeziile din „Buchet” e alterat. Lipsește sinceritatea în expresie și energia în accent. (Nu e cazul poeziei închinată „Renegaților”).

El a jurat demult „amoare” acestei „virginioare” și încântat, exclamă:

„Și ahi că sunt ferice
Ca mine — aici pe lume,
Când buzele-mi îi zice:
„Iubescu-ți al tău nume!”

Dar dragostea lui de neam nu se rezumă numai la „iubirea numelui”, fiindcă el e decis să-l pună națiunii la picioare:

„Viața ori și moartea”...

Boala „fecioarei” din „O virginioară pe patulu de dureri în anulul 1866” închipuește obstacolul ce au avut să-l treacă Țările Române, cu ocazia Tratatului dela Paris. Succesul obținut îl face să creadă, că „virginioara”

„Acum întinerește
Ca o zi de primăvară,
Din trup ce te'nvrăjește
Ca steaua de cu seară”.

În „Arla română” caută tristețea națiunii sale, fără a ne arăta cauzele acestei tristeți (pe care le putem însă bănui) și întrevade o singură nădejde mântuitoare: Dumnezeu.

Bucuria venirii primăverii e cântată în „La malulul Românilor din Arad”. Ipostaza în care ar dori să vadă națiunea română, M. V. Stănescu ne-o arată în „Înșelare”. El vede, dar nu alegea:

„... o virginioară
Tipând vălul de doliu
Sub care sta să moară
Venind jos de pe nori.

Pe cap avea cunună
De stele de pe cer,

Formând o inscripțiune:
„Națiune în adevăr”.

Ar dori chiar, ca, într-o zi, ca să spună:

„Că Zeul se îndurase
Din lanțuri a ieși,
La propria mea casă
Și liberă a fi.

„Azi mie mi se'nchină
Popoare mari și mici
Ca și cum aș fi zână
Și el ar fi furnică.

„Azi legile de mine
Se dictă necurmat,
Cum voia mi se ține
Să dau ce e de dat”...

Desigur, acum 71 de ani îndrăzneală o atare „viziune”, ea însă foarte concludentă pentru oglindirea „simțimentului național” al poetului. Inima și gândul au putut mai mult dincolo de munți. Târziu acolo a cântat-o el, căci aici el era străină de suflet. Aici însă întotdeauna o singură națiune...

¹⁾ A fost tipărit pe spesele proprii, cu tiparul lui Enric Goldscheider, în Arad. A treia parte din venitul curat a fost destinată muzeului gr. cat. din Blaj. Este dedicat: „Spectabilității Sale Domnului Domnului Ioane Popoviciu, avocat în Aradul vechi și Directoriu localu la Preparatoria gr. ort. rom., ca unui bărbatu adevărat român”.

Indiferentism rușinos

Intellectualii aradani, cari nu sunt înregimentați în partidele politice, constatănd cât de puțin se lucrează în interesul întăririi românismului în acest oraș de frontieră, se nizuiesc pe diferite cădrări, să atenueze răul diferențierilor de partid între român și român; se nizuiesc a deda intelectualii români la preocupări constructive, — fiind acestea o datorie primordială pentru fiecare bun patriot. — Toate aceste nizuiri sunt binecuvântate și de un real folos; ele trebuiesc continuate cu stăruință crescândă. Orașul nostru trebuie să se înalțe, din punct de vedere al compoziției sale etnice, la gradul în care este reprezentat elementul românesc în județ. Acest proces lent trebuie dirijat în mod conștient, fără încetare, timp îndelungat, evitând actele brutale, cari dau de regulă, rezultate contrare.

Înjghebarea societății „Infrățirea” este o acțiune de manifestare a conștiinței naționale. Înființarea „Cercului Românesc” de asemenea. — Ambele aceste înființări pentru folosul românismului din acest colț de țară, au fost împărțite de-o bună primărie din partea publicului; dovadă că ele au răspuns unor nevoi reale, și că scopul urmărit de ele a fost pe deplin înțeles. Și cu toate acestea trebuie să constatăm, cu regret, că însuflețirea bunei primiri a trecut prea repede, mai repede decât un foc de paie. — Tradiționalul indiferentism este dușul rece care moderează căldura primei însuflețiri și pune la grele încercări pe neustămpărații idealiști. — Exasperați, aceștia nu știu care sînt cărările sigure la inimă și judecata celor indolenți, pentru a-l câștiga la o muncă desinteresată în folosul țării și a neamului. Ei sunt nevoiți să îndure prea multe desiluzii.

Acste constatări generale, cari nu se pot desmînți cu nimic, ne stăpînesc, pe urma impresiilor culese la Adunarea generală de Sămbătă (23 cr.) a Cercului Românesc.

Cu o stăruință pentru care trebuie să ne exprimăm admirațiunea și recunoștința noastră, reorganizatorii acestui unic Club românesc din Arad, au instalat în centrul orașului un local agreabil, confortabil mobilat, care corespunde din toate punctele de vedere tuturor cerințelor. — Deschiderea lui, făcută în toamna anului trecut, a fost pentru toți o surprindere plăcută.

română, mare și puternică. Ruga lui către cer e ca Dumnezeu să alunge dela dănsul „moartea cea amară”

„Pân' de soartă n'a fi dat
Românul să fie mare”...

Dragostea de neam i-a copleșit într'atîta sufletul, încât el nu-și poate permite să iubească pe domnișoara O. I. din S. pentru că e frumoasă și îi place, ci pentru că „e Româncă și, ce e mai mult, bănațeană”.

M. V. Stănescu n'a conceput decât o „amoare” română.

Ultima poezie din „Buchet” e scrisă în hexametre și e dedicată „Renegaților”. Ea se mai poate citi, într-o oarecare măsură și astăzi. Cităm:

„Tratul vost pe pământ să fie
tot valuri de mare.

Soție de îmbrățișat să n'aveți, re-
negați ai națiunii,

Nici prunci de sărutat pe pământ
de înveninare.

Dar nici pământ de îngropat să
aveți, ci peștii vă mănec,

Sau vre-o turmă de lupi de pe
oase carnea vă roadă,

Sau și mai bine va fi să crepați
pe o culme de munte,

— Zile întregi a fost o adevărată peregrinare din partea românilor, pentru a admira confortul saloanelor Cercului. — Într'adevăr pentru sezonul de iarnă, Cercul are la dispoziția membrilor tot felul de saloane, inclusiv un mare salon de dans pentru vară o terasă, unică în întreg orașul; se servesc tot felul de mâncări și beuturi; întreaga iarnă s'au aranjat aici întruniri sociale cari nu au costat oșezicînd, nimic pe membri și vizitatori. — Localul Clubului este situat în centrul orașului, cu legături de autobas, birjă, automobil, în toate părțile orașului. — În sfârșit Cercul e înzestrat cu tot confortul, are toate înlesnirile.

Și cu toate acestea acest Cerc nu e cercetat cum trebuie ba ce e și mai rușinos unii dintre cei ce cercetează, deși sunt înscrși ca și membri, iscînd o declarație cu obligațiuni de onoare, nu și achită minimele cotizații lunare.

Ori în acest Cerc ar trebui să se facă schimb de idei fecunde, ar trebui să se pună la cale multe lucruri bune, ar trebui să se propage solidaritatea națională,

Unii nu vin pentru că berea e prea caldă, alții pentru că șvarțul e prea rece, alții pentru că nu au partener de taroc, alții pentru că salamul e tăiat în felii prea subțiri, alții pentru că nu au fost aleși în Comitet; alții pentru că-i controlează soțiile cât au pierdut la cărți și cei mai mulți nu vin pentru că nu simt necesitatea unui cămin românesc, nu au trebuința de schimb de vederi, fiind prea deștepți; alții pentru că să tem că li se descopăr lacunele culturale sufletești, etc. etc.

Ne întrebăm, oare pentru aceste simptome să nu fie leac? Până când vom tolera aceste stări rușinoase? Să nu avem noi posibilitatea unei constrîngerii morale a intelectualilor noștri, de a-și face cu toții datoria față de nația lor?

● D. Argetoianu a declarat la Chișinău că din cheltuielile de până acum, care se soldau cu șase miliarde jumătate deficit, s'a putut realiza o economie de două miliarde și jumătate.

● Guvernul a declarat că nu vor fi suprimați funcționarii de carieră, ci numai sinecuriștii.

● În sala Tomis din București s'a ținut Congresul funcționarilor publici din toată țara și între altele s'a cerut suprimarea curbei de sacrificiu.

Corbii să rupă din voi ne'cetat
din carnea vulpească,
„Ahl renegații așa mor, noi suntem
de model omeniei!”

În afară de poeziile cuprinse în volumul despre oare am vorbit, M. V. Stănescu a mai publicat și altele, în ziarul său „Gura Satului”. Acestea au și alt caracter decât cel național (spre ex. satiric). Ele nu întrec în valoare pe cele din „Buchet”. Aceeaș limbă greoaie, încărcată de latinisme și aceeaș lipsă de căldură sufletească se află și întrânsele. El nu s'a dedicat cu totul poeziei. Era un diletant. De aceea, când preocupările vieții îi cerură toată activitatea, n'a mai scris versuri, dar a rămas tot timpul „român verde”.

Istoria Aradului românesc va pomeni numele lui M. V. Stănescu cu cinste, nu pentru poeziile sale, azi fără valoare, ci pentru că el și-a închinat viața națiunii, fie apărându-i ca avocat drepturile, fie împotrividu-se ca deputat dietal valului maghiarizator sau îndreptându-o ca gazetar pe calea conservării etnice, cântându-i în versuri tristețea și nădejile, ca un adevărat „anteluptător” național.

Cu 1 Iunie începe să funcționeze oficiul Registrului Comerțului al Camerei de Comerț și de Industrie din Arad.

— Fiecare comerciant este obligat să-și înmatriculeze firma — Instrucțiunile necesare pentru înmatriculare — Numai meseriașii cari lucrează numai la comandă nu se consideră de comercianți. —

Oficiul Registrului Comerțului ce s'a înființat pe lângă Camera de Comerț și de Industrie începe să funcționeze la 1 Iunie. De la aceasta dată toți comercianții cari au azi brevet de industrie, fără considerare că firma lor a fost sau nu înscrși la Tribunal, sunt obligați să se înmatriculeze la Cameră. Aceasta obligativitate a au toate firmele individuale cât și cele sociale, societățile în comandă în nume colectiv, anonime, etc. De asemenea sunt obligați a-și înregistra cursula sau agenția atât comercianții și societățile comerciale din țară, și streine. Din punctul de vedere al obligativității înmatriculării se consideră comerciant și industriașul, a cărui activitate întrece cadrul miciei industriei, precum și industriașul care lucrează nu numai la comandă, ci și pentru stoc. Sunt scutiți astfel de obligativitatea înregistrării numai acei meseriași, cari lucrează exclusiv numai la comandă.

Cum se face înregistrarea comercianților existenți:

Înmatricularea trebuie cerută în termen de 6 luni socotită dela apariția Legii, adică până la 10 Octombrie 1931, sub sancțiunea unei amenzi civile pînă la 50.000 lei. Înmatricularea trebuie cerută pe formularele cari se găsesc numai la Cameră și în dublu exemplar. La cerere se va anexa în original sau în copie autentică dovada vechii înregistrări dela Tribunal sau brevetul de industrie eliberat de autoritatea industrială, la societăți comerciale statutele și actul de constituire. Dacă cererea nu se prezintă personal de solicitator, semnătura trebuie autentificată cu notar public sau judecătoarul de ocol. De altfel cererea trebuie semnată în fața prim-secretarului Camerei sau delegatului său. Un exemplar al cererii se înalpoiază firmei cu clausula oficială și acest act va servi ca dovadă pentru dreptul de a exercita comerțul. Firmele existente deja (chiar dacă nu au fost înregistrate la Tribunal) nu vor plăti nici o taxă la Stat. Sunt obligate însă a plăti taxa pentru Oficiul local și central, care la firme individuale este în total 125 lei, la firme sociale 325 până la 1250 Lei după capital. Mai trebuie să plătească taxa de publicare în Monitorul Oficial, care este pentru firmele individuale existente Lei 250, pentru firmele sociale, Lei 400. Pentru a se evita aglomerările Camera va repartiza în ordine alfabetică comercianții existenți, spre a se prezenta în zilele ce se vor aduce la cunoștință prin presă.

Înființarea noulor firme:

Noua lege despre înființarea oficiului Registrului Comerțului, abrogă în Ardeal sistemul de brevete industriale pentru comercianți. În viitor numai micii meseriași cari lucrează exclusiv la comandă vor fi obligați a cere dela autoritatea industrială brevet de industrie, oricare alt comerciant sau industriaș în loc de a se prevedea cu brevet, își va cere înmatricularea firmei la Cameră, înainte de a-și începe activitatea. Înmatricularea se solicită și de către firmele noi pe formularele ce se găsesc numai la Cameră și în dublu exemplar. La cerere se va anexa în original sau copie autentică

certificat de identitate, sau orice alt act din care se poate stabili identitatea petiționarului, la minori actele de abilitare, la meserii condiționate de calificare actele cari dovedesc capacitatea, la societățile comerciale statutele și actul constitutiv. Taxele la Stat, al căror dovadă ar trebui anexată, pot fi achitate prin aplicare de timbre pe cerere. Aceasta taxă de timbru este la firme individuale Lei 132, la firme sociale până la un capital de 5.000.000 lei 264 Lei. Firmele sociale sunt obligate a prezenta contracte de asociație vizat de Administrația Financiară. În numerar se va plăti taxele ce compet oficiului local și central care este la firme individuale în total lei 500, la firme sociale până la un capital de 1.000.000 lei, lei 1250 până la un capital de lei 5—10.000.000 este 2500 lei, la un capital de 5—10.000.000 lei 3750, la un capital de peste 10 mli. lei 5000. Taxa de publicare în M. O. este la firme individuale Lei 500, la firme sociale Lei 700.

Orice schimbare, modificare, trebuie menționat în Registrul Comerțului de asemenea și încetarea firmei. Omiterea acestor mențiuni este grav pedepsită, autoritățile financiare nu vor putea face radierea impozitelor fără dovada primită dela Oficiul Registrului Comerțului.

Biroul Camerei stă cu plăcere la dispoziție fiecărui solicitator și îi va da toate informațiunile necesare.

In slujba altel religii.

EPITAF

Unul dreptcredincios slujitor al gliei.

A(c) O(dihnește) R(obul) D(omnului)

Invățător în satul

Mortii trăesc prin pomenirea duioasă a celor vii.

Pe tine, de douăori fericitul, te pomenesc copiii tăi mulți, pentru creșterea ce le-ai dat; ai binemeritat să te pomenescă și concetățenii, pentru că i-ai învățat să cultive pomi.

Pomeniți-l, să-l fie țărâna ușoară!
În veci pomenirea lui!

Acum o sută douăzeci și unu de ani.

Anul 1817 în 18 zile a lui Malu.

Mari povoaie de ape au venit la noi în Hălmagiu întru atîta căt nici prin ulițele noastre n'au putut umbla oamenii de mare apă. Care așa nu s'au mai văzut.

Și mare scumpete grâu cu 20 floreni și cu 30 fl. vica. Ba, mai nici nu s'au găsit de a se cumpăra. Grâu însă iarăș la Iulie s'au mai lesnit și au venit la altă rîndoaială mai bună de a trăi toată lumea.

Întru aceasta fiind tiner, am scris cu mîna mea, ca cel ce va ceti doară mă-va pomeni. Și mîna mea va putrezi, dară dacă îmi vor vedea semn de scrisoare, mă vor pomeni. Iprocl. (Nicolae Adamovici, protopopul Hălmagului, într'o Căzanie.)

În veci pomenirea lor!

Tr. Mager.

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura cu cele mai eftine prețuri și cu cărticica „CONSUM“ la

CSÁKY ceasornicar și bijutier, Arad peste drum de biserică LUTHERANĂ

PUBLICAȚIE

Biroul Construcții și Domenii Militare Arad, ține licitație publică în ziua de 20 Iunie 1931, orele 11 dim. pentru arendarea cantinei din Cetatea Arad.

Licitatia se ține conform art. 88—110 din legea Contabilității publice și art. 31—33 din Regulamentul de funcționare al Oficiului Central de Licitatii și art. 78 din Reg. G. D. Militare.

Ofertele însoțite de garanția de 10 la sută, depusă la Casa de Depuneri. Caetul de sarcini cu toate detaliile se găsește la Biroul Construcții Dom. Militare Arad, în Cetate, în orice zi de lucru.

Șeful Biroului Construcții Domenii Militare Arad
Căpitan. Indescifrabil.
No. 327/1931.
Arad.

România — Judecătoria Mixtă Arad.

No. Pres. X. A. 18
din 22 Mai 1931.

DECIZIUNE

Nol V. Istrătescu șeful-judecător al Judecătoriei Mixte Arad;

Având în vedere art. 19 din Legea Electorală pentru adunarea deputaților și senat, relativ la distribuirea cărtilor de alegători;

Disponem:

Distribuirea acestor cărți se va face, pentru Municipiul Arad, suburbia Micălaș, grupurile de case Ciala, Pepiniera Ciala, Bujac și Câmpul Pierzării, în zilele de la 25 până la 30 Mai 1931 inclusiv, între orele 8—13 și 15—19, în modul următor:

1. Cărțile de alegători cu literele inițiale: A, Á și B. în sala festivă a Gimnaziului I. Vulcan din Str. Iosif Vulcan.

2. Cele cu literele inițiale: C, Cz, Cs, D și E. la Școala Sup. de Compt. fete din Piața Mihai Viteazu (Intrarea din spre Str. T. Vladimirescu).

3. Cele cu literele inițiale: F, G, Gy și H. la Palatul Cultural (intrarea din spre Mureș).

4. Cele cu literele inițiale: I, J, K și L. La Casa Națională din Str. Dobanților.

5. Cele cu literele inițiale: M, N și Ny. la Primăria Municipiului camera 64.

6. Cele cu literele inițiale: O, Ö, P, Q și R. la Primăria Municipiului camera 64.

7. Cele cu literele inițiale: S, Sch și Sz. la Tribunalul Arad, parter stânga.

8. Cele cu literele inițiale: T, T, Ty, U, Ü, V, W, Z și Zs. la Tribunal, parter dreapta.

Alegătorii își vor dovedi identitatea, în fața magistraților însărcinați cu distribuirea, prin carnet de identitate, buletine de înscriere la Biroul Populației sau prin orice alte acte, cum și cu martori.

Prezenta deciziune se va afișa la această instanță, la Primăria Municipiului și se va publica în toate ziarele din localitate.

Șef judecător: Grefier:
(ss) Istrătescu (ss) Domokoș
Pentru conformitate
Grefier Domokoș

Lészay Endre,

prăvălia de modă, mărunțisuri, lucru de mână și imprimăria pentru broderii, mi-am mutat-o peste drum de Iuliu Feier în Palatul minorităților.

Milaș Gavril

Unica croitorie română

cu haine gata, începând de la 800 lei, unde se poate comanda și după măsuri din cele mai fine stofe engleze. Arad, Bv. Reg. Ferdinand Nr. 49. Vis-a-vis cu Mielu Negru. 1—10

INSTITUT COSMETIC MODERN

Aduc la cunoștința Onor. mele clientele, că m'am despărțit de firma GALLIK & CO. Institutul meu de cosmetică modernă l-am deschis în strada Eminescu 2, — la etaj — vis-a-vis de cafeneaua orășenească. Pentru clientele cari frecventează strandul și practică sportul, recomand — îndeosebi — cremele și pudrele mele pentru fețele lucioase. Pregătire specială pt. ucenice — Sfaturi practice, gratuit.

Rugând sprijinul

Doamna ADLER

PARDESIILE și HAINELE de PRIMĂVARĂ

N. 148 2—10

le vopsește și curățește

str. Brătianu No. 11 **KNAPP** str. Episcopul Radu 10
Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate.

Salonul de pălării „Gaby“ din Arad, execută transformări de pălării cu lei 60 — Cele mai noi modele de pale începând de la 150 lei. ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand Nr. 11.

Zi eftină la baia Simay

În fiecare săptămână **Vinerea**, atât pentru femei, cât și pentru bărbați, **ORICE BAIE** (aburi-vană-hidroterapie) **numai 35 Lei** baie în vană cl. II, în fiecare zi **Lei 35.**

Binevoii a anunța în interesul Dv. propriu, cât mai curând **LOVAS** ARA D, strada 111
stărpirea ploșnițelor și curățirea parchetei la

Aduc la cunoștința Onor. Public, că în **Bul. Reg. Ferdinand No. 29 am înființat o prăvălie de porcelanuri și sticlărie cu cele mai moderne instalațiuni pentru încadrare**, unde comenzile se execută cu prețurile cele mai scăzute.

1—2

Cu stimă: **I. TULBURE**

Proprietari de automobile! Piese de schimb, cauciucuri și altele pentru **FORD — CHEVROLET** precum și pentru orice alte automobile, se capătă cu prețurile cele mai eftine la:

„MOTORDELTA“ Sigismund Kelly
ARAD, str. Alexandri 5.

Cele mai eftine verighete de aur ceasuri, bijuterii, și ochelari le cumpărați la

REINER IOSIF

ceasornicar și bijutier

ARAD, str. PIRICI 3. În dosul Teatrului.
No. 108 3—24.

Fost funcționar superior de stat, cunoaște perfect limba română, maghiară și germană, caută post de birou, salariu moderat. adresa la ziar.

DURERI DE PICIOARE

SURPAREA GLEZNEI

PICIOARE PLATE

contra acestora cel mai bun remediu este UNUȘOR SUPORT. Se pregătește la ORTNER str. Alexandri No. 5. 2—5

Cele mai eftine

specialități de **CAFEA!**

Zilnic cafea prăjită cu curent electric, cu cele mai moderne prăjitore americane. Ca să vă convingeți de gustul, conținutul și bunătatea specialității noastre de cafea,

FACETI O COMANDĂ DE PROBĂ 1 kgr. cafea de Brazilia. 100 lei, de Santos 130 Lei, amestecătură Consum 140 lei amest. de Cafenea 160 lei, amest. Liszka, deosebit de fină 180 lei. Specialități 200—220—240.

Cafea turcească de cele mai bune

Comenzile din provincie le executăm ramburs, cele necorespunzătoare le schimbăm sau restituim banii. (

Prima prăjitorie electrică de cafea din Arad:

P. LISZKA

Piața Catedralei 1.

SCHIMBUL AURULUI pe cel mai urcat preț la zi.

ZINNER, ceasornicar și bijutier. ARAD, Metianu 1. (Farray).

Gratuit dau o jumătate de litru

mai mult celui care cumpără 5 litri din vinul mai scump 10 Lei. În rate vin roșu sau de lăga. Str. Calvin 1.

Numerile vorbesc despre prețurile ns. ieftine

„Record“

Mare Magazin

Arad Srtada Eminescu Nr. 15.
23 Lei 1 m. pânză pentru rufe
30 Lei 1 m. carton ori delain
45 Lei 1 m. pânză cul. pt. haine
55 Lei 1 m. pânză panama
88 Lei 3 m. zefir pentru cămăși
Dela 68 Lei pupline pt. cămăși
Dela 68 Lei mătase p. risette
65 Lei 1 m. grenadin francez
58 Lei 1 buc. ștergar de frotă
25 Lei 1 buc. ștergar de bumbac
15 Lei 1 pereche mănuși de aia
45 Lei 1 pereche ciorapi de mătase
395 Lei 1 m. stofă de haine pentru bărbați
195 Lei 1 m. stofe pentru costume și paltoane de femei
Dela 165 Lei mătăsuri.
Postavuri de modă pentru bărbați și femei: mătăsuri, musline, grenadine, franceze delain, franceze, pânzeturi și zefire.

2

umbrele primitiv

cu prețul unuia — atâta timp cât vânzarea cu prețuri senzațional de eftine

Umbrele salvate de la incendii le vindem cu preț acceptabil. Marfa noastră este fără defecțiuni și de cea mai bună calitate.

TRANSILVANIA

casă de umbrele (Palatul Fischer Eliz)

Angajăm înouri și reparațiuni

Artă.

Opera Română din Cluj la Arad.

Trei seri memorabile.

Turneul său din primăvara acea-
Opera Română din Cluj, venind
Timișoara unde a dat o serie de
reprezentări, luni (25 Mai) a
da orașul nostru, delectând publi-
citatea în 3 seri consecutive. Ca
la turneele precedente, (ultima-oară
era din Cluj a vizitat orașul nostru
am doi ani), sosirea artiștilor din
Capitala Ardealului a fost salută-
tă cu mult entuziasm chiar și
cătră puținii minoritari cari înțeleg
aprecieze după cum se cuvine ta-
tele românești demne de o artă
de superioară.

Șirul reprezentațiilor a fost deschis
cu opera nemuritoare „Tannhäuser“, a
cărui compozitor *Richard Wagner*.
Această tragedie muzicală impunând
mai desăvârșită pregătire artistică
tehnică, ține, pe lângă altele, afișul
Operei Române din Cluj dela înce-
putul înflințării ei, (de peste 10 ani),
a fost jucată acolo de câteva sute
ori. Se poate prin urmare lesne
chipui precizia cu care a fost
executată, arta ce a fost depusă atât de
trăsolitile un incontestabil talent,
cât și de cătră ansamblul coral, orchestră
corpul de balet. Un alt eveniment al
sezonului a fost, că rolul principal a fost
jucat de cântărețul *Hubert Leuer*
la *Opera de Stat din Viena*, care a
fost angajat pentru acest tur-
neu, probabil pentru atracția publicu-
minoritar, care din motive șoviniste
evită manifestările culturale și
muzicale românești demne de toată
lauda. Credem în nota justă a im-
presiei făcute de apariția artistului
Leuer în rolul de căpetenie, când
am resimțit o adâncă
bucurie ascultându-l. Oricine a auzit
de ultimul *Traian Grozăvescu* în
rol, putea să constate ce pierdere
suferit românismul prin moartea
acestui artist. Chiar și *Nicu Aposto-
lescu*, urmașul lui *Grozăvescu* în Cluj,
se astăzi se află la Opera din Bu-
curești a deținut cu o artă superioară
rolul executat de cântărețul *H. Leuer*.
Acesta este deja epulzat de forțe și
nu mai poate să se admire mai mult teh-
nică cântatului și școala. Credem că
nici de cari dispune Opera din Cluj
să fi putut înlocui cu mult succes.
Cel puțin s'ar fi obținut o economie
de 20 mil lei în serile în curs și-a
concursul artistului din Viena.

În rolul „Elisabetei“, dna *Mimi Ne-
rescu* a stărnit cunoscuta impresie.
Bucura a răsplătit-o cu aplauze dese
ru arta ei desăvârșită. Dna *Tyron*
în „Venus“ a fost gustată cu
plăcere. „Wolframul“ dlui *Socul-
ski* admirabil. Plin de demnitate și
de d. *Crișianu*. A plăcut mult tă-
lenta dlui *Spătaru* în rolul unuia din cân-
tăreții cari concureau pentru mâna
Elisabetei.

La pupitrul d. *Jean Bobescu*, foarte
apreciat de cătră publicul cunosător
de artă din Arad, a fost o
trădătoare admirabilă generală, aplaudat
etic și chemat la rampă.
Cantorul admirabil. Bucura muzicală
a pusă în scenă de cătră artistul
dlui *Operel d. C. Pavel*.

Conducător de cor, d. *Herman Klee*.
La seara doua seria reprezentațiilor
a continuată prin opera „*Ernani*“
de *Verdi*. Sala mult mai populată
de în ziua precedentă a aplaudat
cu mult entuziasm pe tânărul artist
Popescu, care pare a pași pe urmele
Grozăvescu. Dna *Mimi Nestorescu*

perfectă, ca în toate rolurile ei. Domnul
Soculski, *Stonim* și *Chirval* au com-
plectat în mod desăvârșit ansamblul.

La pupitrul maestrului *I. Bobescu* a
fost sărbătorit ca și cu o sară înainte.

Turneul s'a încheiat prin opera bufă
a lui C. Sterlini „*Barbierul din Sevilla*“
muzica de *G. Rossini*.

În afară poate de d. *Tr. Gavrilescu*
în rolul lui *Bartolo*, toate rolurile au
fost distribuite talentelor tinere și în
fața cărora se deschid cariere strălu-
cite. Piesa muzicală a fost gustată cu
multă plăcere și publicul n'a rămas
nerecunoscător cu aplauzele sale.
Foarte simpatic d. *T. Spătaru* în con-
tele de *Almaviva*. Dșoara *F. Dobran-
skaia* o parteneră bună. Amuzant și de
un vădit talent d. *Il. Demetrescu* în
rolul lui *Figaro*.

Maestrul *I. Bobescu*, ca întotdeauna
a întrunit manifestele de simpatie a
publicului întreg.

Nu putem să ne ascundem senti-
mentele noastre de mulțumire și mând-
rie, văzând impresia ce au creat-o
aceste reprezentații ale unei insti-
tuții românești, condusă cu atâta pri-
cepere de cătră d. *C. Pavel*. Ar fi de
dorit, ca în anul viitor Opera Română
din Cluj să fie invitată pentru o serie
mai mare de reprezentații, căci prin
răspândirea unei arte superioare în
condiții atât de desăvârșite se în-
deplinește și o misiune națională, dacă
ne gândim că însăși unele cercuri mi-
noritare au fost cucerite de impresia
admirabilă ce au creat aceste 3 re-
prezentări, ca și cele din anii pre-
cedenți.

Firește, subvenția acordată de cătră
Primăria Orașului Arad, suma de 40
mil lei, este minimă și nu poate acop-
eri cheltuielile de transport a scenă-
rilor, întreținerea artiștilor și perso-
nului tehnic, etc. Timișoara a acordat
zilnic 50 mil lei ajutor, deși Opera
Română din Cluj a stat acolo 10 zile
deși publicul de acolo a manifestat
mai mult interes, umplând seara după
seară întreaga sală a Teatrului.

Reporter.

Mari alergări de cai.

Sărbătoarea cavaleriei în Arad.

Primim următorul anunț:

„În zilele de 21 și 22 lunie vor avea
loc pe terenul hipic din Arad-Ciula
„Mari alergări de cai“ și „săriuri la
obstacole“.

Concursul este organizat de Divizia
1 Cavalerie, care invită la acest con-
curs pe toți ofițerii și gentlemenii din
orașele Arad, Oradea, Cluj, Sebeș, Lu-
goj și Timișoara.

Vor fi pariuri mutuale la fiecare
cursă de cai.

Informațiuni la Divizia 1 Cavalerie:
Căpitan Popovici Aurel“.

*

Credincioși unei tradiții, călăreții
noștri organizează și în acest an mult
apreciatul concurs, care este o sărbă-
toare nu numai a cavaleriei, ci a în-
tregii populații orașenești din Arad.
De sigur câmpul Cialei va fi împânzit
de mil de spectatori, așa ca în fie-
care an.

Urăm, din toată inima, organizato-
rilor un desăvârșit succes, convingși că
îl vor avea bine meritat prin truda și
sforțurile depuse până acuma.

Camera de Comerț și de Industrie din Arad — Impotriva curbei de sacrificiu.

Negustorii contra curbei de sacrificiu — Guvernul și func-
ționarilor — Se reduc funcționarilor sau salariile?

Reducerea salariilor funcționarilor
publici, când acestea nu garantau un
omenesc standard de viață, — după
cum era foarte ușor de prevăzut, — a
avut urmări detestabile. — Nu numai,
că a împins în brațele mizeriei sau
a corupției, sau într'amândurora,
pe bietul și neajutoratul funcționar,
dar aplicarea curbei de sacrificiu
a avut și importante repercusiuni
asupra vieții economice. Când func-
ționarului i s'a redus salariul, lui nu
i-a rămas altceva de făcut, decât vo-
iește să rămână cinstit, decât să și re-
ducă porțiunea de mâncare, a sa și a
familiei sale; să se îmbrace mai să-
răcăcios, sau nici cum; să se lipsească
de satisfacerea unei întregi serii de
trebuințe normale. Ori aceste restrân-
geri de consum, din partea unei clase
de oameni, cari constituie grosul con-
sumatorilor, se răsună asupra co-
merțului și al industriei. Aceste două
ramuri de producție au avut și până
aci de luptat cu efectele unei neîndu-
rătoare crize economice, de care su-

fere țara de atâția ani. — Perderea
unor consumatori, cum sunt funcțio-
narii publici, este foarte mult simțită
mai ales în împrejurările actuale.

Negustorii contra curbei de sacrificiu

Plăngerile negustorilor contra
acestei măsuri drastice, luate de
Guvernul trecut, pentru echili-
brarea bugetului Statului, s'au
auzit tot mai des și stăruitor în
timpul din urmă. Sindicatul bă-
canilor din Arad, în adunarea
sa Generală dela 10 crt. a consi-
derat drept nenorocire economică,
pentru ei, reducerea salariilor
funcționarilor publici. În se-
dința sa dela 20 crt, Con-
siliul de Administrație al Ca-
merei s'a ocupat de aceasta
chestiune și cu unanimitate
a hotărât să intervină la lo-
curile în cădere pentru re-
vocarea aplicării curbei de
sacrificiu, motivând, acea-
sta cerere cu argumente
economice.

Se vor reduce funcționarilor sau salariile? — Să nu se reducă și una și alta!

La tot cazul aceasta cerere este sa-
lutară și perfect legitimă. Însă, când
la Craiova dl. Min. Argetoianu a fă-
cut declarații că Statul se luptă cu
greutăți financiare extraordinare, în-
trucât Guvernul a moștenit un deficit
bugetar de peste 10 miliarde Lei, și
când știm, că revocarea curbei ar pro-
duce un alt gol bugetar de Lei 3 mi-
liarde, nu vedem posibilă împlinirea
cererii Camerei de Comerț din Arad,
cu toate că ea este just și temeinic
motivată.

Sunt prea mulți funcționari?

Chiar și reducerea numărului prea
mare al funcționarilor publici, preco-
nizată de Camera de Comerț, nu cre-

dem, să poată da drept rezultat o
economie egală cu suma, care rezultă
din curba de sacrificiu. Și cu toate
acestea, atât declarațiile dlui Prim Mi-
nistru Iorga, a dlui Ministru Argeto-
ianu și concluzia logică a împrejură-
rilor, ne indică în mod precis, că re-
ducerea numărului funcționarilor,
este inevitabil. Numai că ou e-
conomiile obținute vor tre-
bui astupate alte goluri,
când deficitul este atât de
mare, și când el este în con-
tinuă creștere deoarece
sărmanul contribuabil, ju-
puit de toate guvernele, nu
mai poate plăti.

Ar fi bine dacă...

...În costul de 36, 26 etc.
al biletelor de cinematograf,
ar fi cuprins și timbrul avia-
ției. Primăria n'ar pierde ni-
mic, spectatorii ar câștiga!..

...Dr. Ponderosu, ar mono-
poliza înjurăturile din Româ-
nia, astfel sonoritatea sa im-
becilă ar avea haz!..

...Str. Alexandrescu și cele
din jur, s'ar mătura cel puțin
de 3 ori pe săptămână. Odată
e cam puțin, ce zice Onor.
Primărie?

...Concursul de frumusețe
femelasce ce se intenționează
pentru sezonul de strand, s'ar
schimba printr'unul de gos-
podărie!.. Participă și miss-ele
din trecut ale Aradului?

...Primăria ar lua măsuri
ca apa să nu mai pută!..

...La Administrația finan-
ciară și percepții s'ar vorbi
exclusiv limba... maghiară!
Cel puțin să știm și noi care
le este limba oficială!

...Dl ajutor de primar Dr.
Velcsov, când intră într'un
birou al Statului ar saluta
întâi românește și apoi în
limba lui Göre Gábor, că
doar nu-i frate cu el!..

sim.

Ce este cu laboratorul de igienă și bacteriologie din localitate?

—o—

Acum 2—3 ani Dl Prof. Moldovan
fost subsecretar de stat al ministeru-
lui Sănătății a înființat pe lângă Sp-
taliul județean din localitate un labo-
rator de igienă și bacteriologie cu
scopul ca acest laborator să execute
toate analizele necesare bolnavilor
ospitalizați în diferitele instituții
spitalicești și în același timp să ser-
vească ca bază a acțiunii de profila-
xie îndreptată contra boalelor sociale.
Cu conducerea acestui laborator a
fost însărcinat un harnic și priceput
igienist Dl. Dr. Prodan. Dar activitatea
laboratorului a fost de scurtă durată,
căci după câteva luni de muncă dl
Dr. Prodan atras de mirajul unei călă-
torii de studii în străinătate a reușit
să-și exopereze o bursă Rockefeller
și părăsindu-și postul a trecut ocea-
nul spre America. Și de atunci a ră-
mas bun plecat iar ministerul nici
până în prezent nu a ținut de nece-
sar să-l numească un locțiitor, cum
ar fi fost natural în asemenea împre-
jurări. Ca rezultat spitalele din loca-
litate au rămas văduvite de un prețios
colaborator în dejustarea unor afec-
țiuni de natură microbiană, întâmplă-
nând astfel dificultăți considerabile în
activitatea lor. Ar fi de dorit ca mi-
nisterul să se sesizeze cât mai co-
rând posibil de chestiunea aceasta și
prin numirea unui igienist încercat să
deie din nou viață unui institut de
mare importanță sanitară.

Observator Sanitar

Cronica medicală.

Organizația sanitară a școalelor.

Continuare

Bunăstare fizică a tineretului școlar este în funcțiune de numeroși factori. Dintre aceștia acei cari ni se par a fi de-o importanță deosebită sunt:

1. Starea sanitară a elevului la intrarea sa în cadrele școlii.
2. Condițiunile igienice ale colectivității.
3. Programul școlar
4. Serviciul medical al școlii și persoana medicului școlar.

Să studiem influența pe care-o exercită fieșterea din factorii enumerați asupra tineretelor organizate în plină dezvoltare corporală și psihică ca apoi să putem fixa criteriile unei organizațiuni sanitare raționale.

1. Starea sanitară a elevului la primirea sa într-o colectivitate școlară oareșcare prezintă interes din două puncte de vedere și anume a) din punct de vedere individual și b) din punctul de vedere al colectivității.

În ce privește individul — în cazul de față elevul — viața școlară îl pune la o grea încercare nu numai psihică dar și fizică, căci asimilarea cunoștințelor teoretice și practice impuse de programele școlare reclamă o cheltuielă considerabilă de energie a cărei valoare variază cu capacitatea intelectuală a tinerului cu cantitatea și calitatea cunoștințelor ce trebuie să și le însușească precum și cu durata școlarității. Ori atât energia fizică cât și cea psihică utilizată de elev nu este altceva decât rezultanta complexului de funcțiuni organice ce se petrece în organismul lor. Așa fiind este lesne de înțeles că cu cât eforturile la care este expus un organism sunt mai mari cu atât și funcțiunile sale organice sunt mai intense și ca rezultat și uzura acestuia va fi mai mare. Pe de altă parte organismul omenesc când i-se cere o degajare de energie neobicinuită până atunci într-o ramură oareșcare a activității sale, pentru a acoperi surplusul de energie solicitat își împrumută energia necesară din rezervele pe cari în

condițiunile normale le utilizează într-o altă direcție. O asemenea deviere de energie însă ca să nu aducă prejudicii prea însemnate mai ales dacă ea se repetă mai des, reclamă un organism viguros, și înzestrat cu o mare putere de adaptare. Și fiindcă eforturile școlare adeseori impun elevului o degajare de energie neobicinuită este în interesul său propriu ca el să nu fie admis în școală decât în cazul când se bucură de o perfectă stare de sănătate fizică și intelectuală. În consecință se impune ca orice copil sau adolescent la admiterea sa într-o școală să fie supus unui examen medical riguros să se respingă dela primire toți acei candidați a căror dezvoltare fizică și intelectuală nu ajunge media corespunzătoare vârstei regulamentare. Tot asemenea să se respingă toți acei cari ar prezenta unele afecțiuni organice ce sub influența unor eforturi mai mari se pot agrava, chiar dacă la data examenului medical ele par a nu produce tulburări apreciable. Să se elimine cu deosebire candidații la cari examenul medical făcut cu ajutorul celor mai moderne mijloace de investigațiune ar putea depista leziuni tuberculoase oricât de minime ar fi ele căci acestea în mediul școlar se agravează — afară de aceea au o influență detestabilă și asupra colectivității. Tot cu ocazia examenului medical făcut la primirea în școală se vor înregistra toți candidații cu leziuni tuberculoase latente sau așa zise vindecate urmând ca ei să fie ținuți sub cea mai atentă observațiune în tot timpul școlarității spre a-l surprinde imediat ce leziunile lor trec într-o fază activă. Se vor urmări cu aceeași atențiune cei ce prezintă simptome pentru sifilis moștenit, căci afecțiunea lor provoacă adeseori tulburări psihice și fizice profunde. Nu vor scăpa din vederea medicului nici viciile de conformație înăscute dar posibile la corectare cum sunt: mioopia, hipermetropia, deformarea coloanei vertebrale, cari toate exercită o influență mai mult sau mai

Păzeă cetățene!

Păzeă cetățene, păzeă, că vin alegerile. Dihonia cu mil de capete își înfige ghiarele în aluatul prostiei tale, cetățene și spumegând de furie, aruncă venin clocotitor pe nări. Bale veninoase i-se preling în colțul gurilor miilor de capete și picătura lor arde, pustiește. Dihonia uril și scrâșnetului de dinți, în lină, turbare, a pornit-o din nou razna la sate să-și însemneze otrava tuturor răsbolirilor cetățenești. Regionalismul e iarăși în plină ascensiune, căci pe unde trece dihonla politicii, toate patimile se răscolesc, toate instinctele se deslanțuie cu furie elementară, oarbă și necruțătoare, în slujba celei mai formidabile minciuni a progresului uman „sufragiul universal“.

Scârbit de stupidenia minciunii ace-

puțin importantă asupra dezvoltării fizice și psihice ale elevului.

Dar nu numai interesul propriu al elevului cere ca la intrarea sa în școală să se bucure de o perfectă stare de sănătate fizică și psihică, ci o asemenea cerință se impune și din partea colectivității, deoarece bună starea colectivității este în funcție de starea indivizilor cari o compun. Colectivitatea școlară cere în primul rând să nu fie admis în sânul său nici un individ atins de vre-o boală fizică sau psihică care se poate transmite dela un individ la altul. Astfel nu vom admite candidații atinși de o boală infecto-contagios acută sau cronică, căci datorită caracterului de agresivitate se propagă cu multă ușurință producând nu odată ravagii înspăimântătoare. O deosebită atențiune merită tuberculoza. Pentru a apăra colectivitatea de pericolul tuberculozei vom elimina toți candidații cari arată semnele unei tuberculoze deschise, ci putând forma focare redutabile pentru diseminarea celui mai temut vrăjmaș al omenirii. Se vor selecționa în măsura posibilității și cei atinși de perversități psihice, căci aceștia pot exercita o influență dezastruoasă asupra formării caracterului tinerilor atât de susceptibile la recepționarea tuturor influențelor bune sau rele.

D. C. R.

stela, Voltaire a spus-o: „politica mijlocul ca să împingi spre pleire foame pe acei cari te-au ridicat din noroi“.

Meditează, cetățene! Face sau nu te lași târât în puhoiul nebuniei electivice numai de dragul limbușiei? sufletul tău așternut covor salivă care o sculptă minciuna electorală, cetățene, umil așternut piramidei care se înalță hoția legalizată, nu naiv, nu te lăsa orbit de măgulirea și-se aduce! Căci dacă tu ești „târât“, nu ulta câți mișei o sculptă câte îndură. Nu visa împlinirea tuturor promisiunilor cari se fac în luptelor electorale. Castelele pe dalquivirul Spaniei trăiesc doar în teacul de leagăn care adoarme suga-

Și de toate relele, tu ești vinovat cetățene, de o mie de ori vinovat lăsându-te purtat ca un dobltoc în belciug, fiindcă ție silă să-ți glagoria la drămuț. Renunță la daturile câștigate prin mil de jertfe strămoșilor tăi și îți dai votul, că sător, ca să te scapi de el ca de belea. E de mirare atunci, că secțiile societății ajung să clocească basnaua tuturor ipocrizilor legile tigrului tale, cetățene?

Fă-ți cinstit datoria de cetățene legea nu va mai fi ascunzis celor căloși și praf în ochii gloatelor toare. În tine e secretul birului nelui, cetățene. Du-te la vot cu firea, că în petecul de hârtie pe apeși pecetea „votat“ ți-ai dat suți sentința de viață sau moarte. Ascultă-ți conștiința și fii sgârbit votul care-l dai, dându-l celor merită să-ți reprezinte voința. Păzeă calm în fața urnii, ca în fața altar și nu înveninat de ură și palar. Las' svârcolirii demagogice să-și poartă valurile uril peste vremi, fără să mizezi sănătos al răvnirilor tale mai bine. Tu rămâi rece, cu județea, făcându-ți cinstit datoria de cetățean, ca sufragiul universal, eluș grele sângerări în cursul veacului să fie o binefacere, așa cum au fost mari entuziaștii ai omenirii și deghizată a unei civilizații minciunale.

Deștepți și naivi.

(15)

(roman)

de: T. Cristea

V.

Sufletul își caută ținta.

În vagonul de clasa a treia era fum și miros greu de tutun prost. Țărani se amestecau cu târgoveți și școlari. Unii se întorceau cu târguile din oraș alții mergeau să-și petreacă sărbătorile Crăciunului la vetrele lor părințești. Erau veseli și sgomotoși. După o toamnă prelungită cu ploii și noroaie, ajunul de Crăciun sosise cu înghet și acuma începură să se cearnă din înălțimi primii fulgi de zăpadă.

Trenul huzducăia greoiu, scârțâindu-și osiile pe terasamentul construit doar să slujească lăcomia acționarilor cari exploatau regiunea această muntoasă, unde statul nu găsisse necesar să-și întindă rețeaua de căi ferate. Fluieră lung și se urni greoi cu smucituri simțite în vagoanele de călători.

— Ho, tunare-ar necuratul în burta ta! — se răsti glasul unui țăran pe care smucitura vagonului îl trezi din aiureala unui început de somn.

— Banca — isbi cu pumnul pe

lavița vagonului un târgoveț, care juca de zor cărți cu un grup de țărani.

La un geam al vagonului Voicu Axente, teolog de cursul I, stătea de vorbă cu liceanul Ghiță Birău. Fuseseră colegi de liceu; Voicu trecuse la teologie, celalalt rămăsese repetent într'a șasea de liceu.

— Și profesorul Guleș e tot așa ca mai înainte? — își răscoli Voicu amintirile, gândindu-se la profesorul de științe naturale, care era surd de ureche și obicinuia să ronțăie bomboane în timpul interogațiilor. Se făcea că își netezește mustața ca să nu-l observe elevii când își strecura în gură bomboana. Surzenia lui îl făcea obiectul distracțiilor de școală. Se spune că în cursurile superioare când citea din catalog numele unui elev ca să răspundă, acesta se ridica în bancă, mișca buzele imitând ca și când ar spune lecția, în timp ce un coleg din spatele lui citea lecția din carte cu glas tare. Mai avea apoi obiceiul ca să ceară elevilor să-i aducă fel de fel de plante, cu chip să le explice intui-

tiv lecția de botanică, iar odată — în puterea obiceiului — spusese distrat la o lecție de zoologie: în rândul viitor o să facem lecție practică, aduceți material.

Elevii, drăcoși, profitând de uituceala profesorului prinseseră de prin crânguri vrăbii și la oara de zoologie așteptau cu multă înfrigurare lecția anunțată.

— Ce lecție urmează? — întrebă profesorul.

— Vrabia, despre vrabie — răspunse clasa în cor.

— Vrabia, da despre vrabie, vrabia domnilor, vrabia este o pasere... își începuse profesorul lecția.

În clipa aceasta un pișicher din banca întâi dăduse drumul „materialului“ ascuns până atunci în ghiozdan. Paserea se repezi desmetică prin sală, apoi atrasă de lumină începu să se isbească de geamuri, spre marea distracție a lumii de școlari.

Profesorul privi surprins apariția și părea, că încearcă, să deslege problema pe unde intrase vrabia în sală, dat, că ferestrele și ușa erau închise. Renunță însă și își continuă nepăsător prelegerea.

— Vrabia are cioc...

În clipa aceasta o altă vrabie se

isbi cu ciocul de un perete, apoi biile începură să sboare speriați toată clasa. Pe un pupitrul al din fund un licean cu inclinări chirurgie răstăgise în pioneriele bie și cu un cuțitaș ascuțit îi disecă pântecul și aștepta răbdător descrie anatomica pe care urma să explice profesorul.

Ce a urmat e de înțeles. Directorul venise ca o furtună.

Voicu își aduse apoi amintirea Vulpe, directorul liceului și țărânul de răgaz fostului coleg să-și răspundă la prima întrebare, continuă să-și vâsească amintirile:

— Și directorul e tot acolo, explică globul pământului?

Directorul, un bătrân cu aplecat materializat în tremurul buricelor degete, avea obiceiul să se înfunde în timpul furiei inventa fel și fel de răsburări contra elevilor obrășiți o lecție de geografie luase două de ale elevilor și punându-le pe durile lipite una în cealaltă începea să explice împărțirea globului pământului în meridiane, trăgând cu tibisirul groase pe negrul pălărilor, și închipuind ecuatorul. De atunci măsese porecla de „ecuator pământului“ care se moștenește din generație în generație.

fotografii

artistice, inescepcionabile, și fotografiile
format carte postală, pregătește cu
cele mai efține prețuri,

Nagy Geza

atelier fotografic, Arad, B-dul Reg.
Maria No. 8. vis-à-vis de Prefectură.

SPORTIVE

**Gloria bate Vulturii. Ujpest capioana Ungariei
derutată de echipele românești. Reflexii,
concluzii și rezultate tehnice.**

Evenimentele sportive din săptămâna trecută au avut darul să pună într-o lumină artă bună sportul românesc în general și cel localnic în special. Succesul Gloriei asupra Vulturilor dinainte scontat. Triumful pensiei asupra campioanei Ungariei Ujpest că n'a surprins a impus totuși prin rezultatul obținut, iar în continuare combinata rădăna CAA-Olimpia s'a întrecut pe sine sușii dând o lecție binemeritată campionilor Upei Europei, Campionii Ungariei etc. etc. Două înfrângeri dintre cele mai categorice apuse faimoșilor budapeșteni după lege și aragraf, nu-i îndreptătesc la nici o scuza ne dau nouă dreptul la interpretarea adevărată a sportului profesionist de pe malul unării, căruia i-se trambitează succesul și importanța printr'o reclamă minunată mestegită. Din parte i-am acordat toate circumstanțele atenuante luând ca pretext al înfrângerii lipsa celui mai bun jucător din echipa Ujpest a faimosului Auer Rici, arădan e altfel, dacă nesocotind scorul obținut am văzut un joc cu adevărat de clasă superioară. Dar de acesta nici vorbă nu poate fi.

Astfel fiind situația concluziile nu sunt greu de formulat, ele se impun singure și au nevoie de un aparat tehnic pentru registrarea lor. La fața locului s'au văzut constatate toate. Ochiul obiectiv al raportului a fost constrâns să înregistreze un joc complet al acestei echipe și prognosticul care i-se poate pune e simplu de tot: „au jucat foot-ball...“

În schimb pretențiile materiale sunt dintre cele mai exagerate, iar bieții spectatori a lor pungi au fost binișor golite, vrând vrând au trebuit să admire — ceea ce au binemeritat — echiperii din combinata AA-Olimpia, cari cu un elan desăvârșit, cu voință tenace și printr'un joc minunat au nițică lecție vestiților campioni, despre care cum trebuie să se joace o partidă cu venții mari.

În timpul din urmă dorința fermă a tuturor resanelor conștiente pentru propășirea și progresul fotbalului românesc, a fost hotărâtă, căutând apropierea și conlucrarea cu celelalte echipe despre cari se știe că ne sunt penoare în ramura aceasta și dela cari dorim să se învețe. Legăturile s'au reluat

și cu vecinii nostri Unguri, cari în timpul din urmă ne vizitează foarte regulat, dar nu în toate cazurile și cu acelaș succes de care este animată presa sportivă vecină. Până în prezent ni-s'a dat să constatăm că organizațiile profesioniste cu toată silința și dorința de progres, n'au realizat aceea, ce s'a așteptat dela astfel de organizații, dovadă succesul redus sau mai bine zis însuccesul pe care l-au avut față de echipele noastre fără faimă și fără reclamă.

În cele ce urmează dăm rezultatele tehnice obținute în ultimile zile de sport:

Arad: Gloria-Vulturii 2:0

În urma rezultatului nedecis din Lugoj, Gloria a întipinat replica „campionilor din Lugoj, pe cari de data aceasta i-a înfrânt fără multă greutate, prin golurile marcate de Faur și Tisa. Repriza I Gloria a dominat net subordonându-și adversarul iar repriza II s'a desfășurat în proporții egale și în care repriza tinăra echipă a Lugojului s'a dovedit a fi mai agilă, mai combinativă și mai sprintenă decât în partea întâi a jocului. Ocazie de marcat nu i-s'a dat fiindcă robusta apărare a Gloriei a anihilat totul. Arbitrajul D-lui Petcu (Timișoara) slăbuit, care n'a multumit nici o partidă.

Gloria oldboy—SGA oldboy 2:2

Veteranii cu toate că au depus toate sforțările pentru biruință, n'au ieșit totuși din cauza elanului prea mare...

Transilvania—Voința 3:1

Campionat de baraj care trece în clasa I echipa Transilvania, iar Voința va fi silită să-i reia locul în categoria II.

Timișoara:

Ripensia—Ujpest 2:0

Interesul neobișnuit de mare care s'a manifestat înainte de această întâmplare, care era chemată să stabilească definitiv reputația primei echipe profesioniste românești s'a terminat cu victoria Ripensiei asupra campionilor din Budapesta pe cari printr'un joc magistrat i-a înfrânt.

București:

Sabaria—Inventus 3:1

Cluj:

Universitatea—Budai 11 0:0

Oradea-Mare:

UDR—Crișana 3:2

de tineri: teologi, liceeni și fete, cari veneau dela un internat confesional improvizară un cor pe patru voci și începură colinzile de Crăciun: Trei păstori se întâlniră, O ce veste minunată, La nunta din Cana Galileii...

În fuga trenului, fulgii de zăpadă întruchipau minuni de o clipă pe geamul rece și cât vedeai cu ochii câmpiile se înveliseră de un strat gros de omăt. În întinsurile albe răsărea spruișar câte un copăcel și dispărea în nesfârșit ca o nălucă.

Colinda, mereu aceeaș din strămoși în nepoți, înduioșă sufletele și oamenii se simțiră mai buni în gândul sfintei nopți care se apropia. Cântarea era nespuse de frumoasă și mângăitoare în ritmul monoton al roților de tren. Jucătorii de cărți întrerupseseră jocul și ascultau. Un țaran ungur își uitase pipa stinsă în colțul gurii și când înceta colinda își aduse aminte și aprinzându-și pipa cu lemnușul frecat de posteriorul pantalonului unsuros, spuse ungurește cu glas tare:

— Teremtete, ce frumos știu valahii să cânte!

— Așa-i că îți place? — îl interogă tot în ungurește un vecin.

— Cum să nu-mi placă, asta e foarte frumos.

Stăruința—UDR 2:1

Brașov:

Sabaria—Brașovia 5:2

Luni: Arad:

CAA-Olimpia—Ujpest 2:1 (2:1)

Luni după masă în fața alor 3000 de spectatori sportul arădan a jubilat prin victoria echipei combinate arădane asupra echipei din Budapesta Ujpest. Jocul desfășurat a fost foarte agil repede și absolut degajat din partea echipei arădane, care din primele momente și până la sfârșit nu numai că s'a menținut, dar a dictat tempoul impunându-și voința agilitatea adversarilor pe cari i-a derutat complet. Despre echipa oaspe n'am putea invoca nici măcar ghinionul care de multe ori este inerent unei partide de football. Jocul desfășurat de aceștia n'a dovedit a fi un joc de clasă superioară așa dupăcum făima i-l-a adus. Nimic excepțional, nimic care să impună o factură superioară jocului, numai jucătorii arădani cari s'au întrecut pe sine însuși ne-au amuzat și au satisfăcut, dând o lecție binemeritată echipei Ujpest.

Golurile au fost marcate de P. Sabo Ujpest (11 m.) Török și Galov.

Știri externe.

Berlin: Austria—Germania 6:0 Echipa Austriei a derutat pe Germania în fața celor 30.000 de spectatori.

Praga:

Slavia—Rapid 4:2

Ungaria:

Ferencvaros—Hungaria 6:3

III. KER—Bocskay 2:1

III. KER—Ferencvaros 4:1

Hungaria—Bocskay 4:0

Viena: Maiorul Vladimir Constantinescu a obținut la Viena premiul I cu „Arta“ în parcursul de forțe după 5 baraje la cari au luat parte ofițeri din toate armatele streine atingând o înălțime de 1.85 m. Succesul călăreților nostri atât din Viena ca Nissa și Roma ne dovedesc odată mai mult valoarea călăreților nostri.

București: Reuniunea de box anunțată pentru Sâmbătă 23 Mai s'a amânat pentru altădată.

Paris: Campionatele internaționale de Tennis ale Franței sunt în toi. Cu rezultate detaliate vom reveni.

București: În zilele de 26—28 Iunie se va disputa un match de Tennis între România și Ungaria.

O misiune grea.

În fiecare zi se descopăr noi fraude și noi afaceri scandaloase, în care banii statului s'au risipit cu milioanele. Je-toane de prezentă, tantleme sau diurne, toate s'au dat din larg într-o vreme când sărăcia generală e tot mai apăsătoare și agricultura — bogăția de altă dată a țării, — în mină sub povara dărilor și a lipsei de preț a cerealelor.

Din toate părțile se ridică astăzi o unanimă dorință de îndreptare. Să se facă odată mai multă ordine în mănuierea banului public și mai mult respect de autoritate.

Guvernul dlui prof. N. Iorga și-a fixat ca o primă preocupare asanarea morală și financiară a țării. E o misiune foarte grea pentru că lupta trebuie dusă împotriva a mai mulți înrașiți în rele. Din felul însă cum s'a procedat până acum, avem toată nădejdea că vom ajunge la un Ilman. Guvernarea dlui prof. N. Iorga n'a adus pletora, atât de obișnuită alte ori, a partizanilor politici sau a agenților electorali ce trebuiau satisfăcuți pe spînarea țării, ci a apelat la oamenii cari reprezintă un trecut de muncă cinstită și de moralitate publică.

În fața alegătorilor, astăzi, se prezintă mulți solicitanți. Numai la Arad s'au depus, în afară de lista guvernamentală a Uniunii Naționale, încă alte 10 liste ale partidelor sau grupurilor de opoziție. Alegătorii vor avea deci, de unde alege. O singură problemă sufletească trebuie să se pună în sufletul lor: Cui își vor da votul?

Este întrebarea care trebuie să preocupe pe fiecare în fața urnelor astăzi când țara trece prin așa de grele împrejurări economice.

Ed. I. Găvănescu

Citiți și răspândiți:

„Aradul“

rație. E drept, că elevii erau cu el o obrăsnicie nemai pomenită. Scoala din jartiere fire de gumilastic, pe care le întindeau pe bancă între un creion și un creion, apoi cu bucațele de gumie răsucită și îndoită prindeau gumistul în indoitura glonțului de hârtie și întindeau spre chelia bietului om băta, întâmplându-se adesea să-l nițiească. Ba odată un elev avusese răsniția să nimerească chelia direcțului cu un sămbure de cireasă. Bietul om era obicinuit cu asemenea cuviințe și ca să nu le aștepte mai mult obrăsnicia tăcea, doar atunci când simțea lovitura mormăia printre blesteme iar în privire îi sclipea lumină galbenă de ură îngrămădită, de mai multe decenii. Odată seese clasei:

— Continuați numai măgarilor, o să vă plădă și vremea voastră. Aveți să plădă voi cândva cu vârf și îndesat cărțile voastre de astăzi..

— Profesorul de matematică — conștient Voicu cu întrebările — sbiară și pe geam dela etaj: Măa loane, ne măa, da dumi-ai gunoiul?

— Sbiară și acuma — răspunse la Birău indiferent la toate întrebările fostului său coleg de liceu.

Într'un colț al vagonului un grup

— Știu și valahii ceva — îl încurajă celalalt.

— Valahii nu-s oameni răi — explică ungurul — numai popii lor sunt ticăloși.

Voicu, care se nimerise pe aproape, ciuli urechea nerăbdător să afle de ce erau popii ticăloși, dar n'avu noroc. Ungurul nu găsi necesar să explice, iar celalalt încuviințase prin tăcere spusele ungurului.

După un răstimp, continuând să-și depene același gând ungurul rosti din nou:

— Și dascălii valahi, aceia sunt și mai răi.

Voicu așteptă în zadar să mai prindă ceva din discuția vecinilor. Aceștia trecură la alt subiect. Vorbeau despre recolta minunată din anul acela și hoția domnilor dela oraș care le mănâncă pe degeaba truda, plătindu-le grăul cu prețuri de speculă orașănească.

Cu fiecare oprire, pe măsură ce pătrundea trenul între munți se ușura de călători și rămaseră într'un târziu numai români în vagon.

Începură să se înțeleagă între ei frățește, ca și când s'ar fi cunoscut de când e lumea. Majoritatea erau studenți și se înfiripă în curând o

pietenie care-i încălzi în beția unui entuziasm spontan național și când în toiul discuțiilor naționale începu Voicu să cânte «Deșteaptă-te române» se ridicară toți și cu capetele descoperite, în goana trenului unguresc printre munții înzăpeziți, înțonară cu entuziasm nedescris cântarea răscolitoare de uri și avânturi vecinic tinere.

Glasul teologului Voicu se ridică imperativ într'o izbucnire de simțire puternică, ca un răspuns apostrofei ungurului de odineaoră:

— Preoți cu crucea în frunte,

Căci oastea, e creștină...

Și o resemnare pe care i-o inspira experiența nepătrunsă încă în conștiință îi mlădia glasul într'o domoală mustrire, atunci când înțonă corul:

— Pe voi vă nimiciră a pismei răutate...

Sentimental din fire, Voicu simtea intensiv cuvântul grăit și era la vârstă când entuziasmul croește aripi cari îmbrățișază lucrurile fără nici o teamă de piedeci. Această senzibilitate însă îi îngrămădea în cale ziduri de învins și ispitiri cari îi fugăreau sufletul și gândurile în prea multe drumuri deodată.

(Va urma).

Buletin intern.

● In toila luptei electorale, preocuparea principală a politicianilor este să capteze cât mai mult bunăvoința alegătorilor. Opinia publică se desenează însă mult de partea guvernului, în care se pun mari nădejdi de îndreptare a relelor lăsate de guvernarea trecută.

● Mergând în propagandă, național-jărâniștii sunt mai peste tot huițuți de poporul dezamăgit. Neobici-nuți cu o astfel de primire, ei răspândesc șvonul că guvernul a întronat «teroarea».

● Nu sunt însă luați de nimeni în serios. In timp ce ei sunt nedoriți de populație chiar în Ardeal, averescanii recunosc cu toată sinceritatea că propaganda se poate desfășura în liniște, nestânjenită de nimeni. Poporul ascultă cu bunăvoință pe oricine, numai de național-jărâniști nu vrea să mai audă.

● Ziarul «Patria» din Cluj, organ al Dlu Maniu, amestecând în propaganda ce o face contra guvernului, și persoana M. S. Regelui, d. Mihalache a făcut cunoscut dlui Maniu că dacă asemenea articole vor mai apărea, le va dezavua în «Dreptatea».

● La pescăriile statului și la Conducța de petrol s'au descoperit mari fraude în sarcina administrațiilor instituite de național-jărâniști.

● Din toate părțile țării sosesc la centru știri că primarii satelor, ai comunelor centrale, ai orașelor și ai municipiilor, și alte organe ale fostului regim, au fraudat administrațiile și gospodăriile încredințate lor, cu sume enorme. Acest fapt este cauza pentru care consiliile comunale respective sunt dizolvate.

● Găsindu-se în sarcina consiliului comunal al capitalei fapte care cer sancțiuni serioase, ministerul de interne a numit o comisiune de anchetă care să cerceteze amănunțit gestiunea municipiului și a celor patru sectoare. Primarul Capitalei d. Dem. Dobrescu, a fost pentru aceasta suspendat. La fel vor fi și primarii de sectoare.

● La instituțiile centrale cooperatiste s'au ordonat anchete. Agenții național-jărâniști au protestat, pretextând că aceste anchete ar fi ilegale. O fac însă de teama de a nu se descoperi risipa sutelor de milioane dela aceste instituții.

● Se șvonește că faimosul contract al drumurilor, încheiat cu prilejul ultimului împrumut făcut de d. Mihai Popovici la Paris cu o societate suedo-franceză, este pe cale de a fi reziliat. Rezilierea, după toate probabilitățile, va fi cerută chiar de casa Suedeză, pentru partea ei. D. Hoiescu, președintele consiliului de administrație al Casei autonome a drumurilor, este hotărât să demisioneze.

Adunarea generală a Cercului Românesc din Arad.

Românii arădani arată o păcătoasă lipsă de interes față de activitatea Cercului Românesc

Sâmbătă la 23 crt. și-a ținut I-a Adunare Generală, Cercul Românesc din Arad, sub președinția dlui Col. Alexandru Vlad.

S'a ceftit un raport general despre activitatea Cercului, pentru timpul dela inaugurarea lui (8 Noembrie 1930) până în timpul prezent. S'a făcut constatarea, că deși conducătorii acestui Cerc, chemat să aducă servicii reale românismului, și-au dat toate silințele să satisfacă toate cererile și așteptările membrilor lui, instalându-l în centrul orașului, într'un local din toate punctele de vedere corespunzător, și înzestrându-l cu mobilier și tot confortul necesar, abonând tot felul de ziare și reviste, totuși intelectualii români nu'l sprijinesc așa cum ar trebui, deși cotizația (50 Lei lunar) este atât de minimală încât și sub regimul curbei de sacrificiu e suportabilă. S'a făcut apel pentru ca membri să stea în ajutorul conducerii, organizând o propagandă pentru combaterea nepăsării condamnabile a unor intelectuali români, cari mai bucură cercetează cafenelele și cârciumele decât să cerceteze un Club Românesc, unde tot intelectualul român e bine văzut.

Din partea membrilor prezenți — 42 persoane — s'a făcut propunerea, ca să se înceapă o campanie de infierare pe cale ziaristică a tuturor intelectualelor, cari cercetează alte localuri, evitând un Club Românesc. La propunerea Păr. Prot. M. Păcățianu însă s'a hotărât ca să se facă un apel scris către membri în restanța cu cotizația, și către intelectualii nepăsători, căci cu mijloace pacifice mai bun rezultat se poate atinge.

S'a raportat apoi asupra situației Casei, arătându-se, că s'au încasat cu totul venituri de . . . Lei 145.500.— S'a cheltuit . . . Lei 144.331.— Pr. 6 Maiu 1931, Sold Lei 1.669.—

După acestea au fost proclamați de membri de onoare ai Cercului Dni: Dr Mihail Mărcuș și Dr Gheorghe Șerban prefectul județului.

S'a ales apoi Consiliul nou și Censorii, fiind proclamați de aleși cu unanimitate, următorii:

Președinte:
Colonel Alexandru Vlad.

Vicepreședinți:

1. Prot. Mihail Păcățianu,
2. Col. A. Costantinescu,
3. Dr. Silviu Moldovan,
4. Ing. Ștefan Mateescu,

Membrii:

1. Dr. Ioan Ursu,
2. Dr. Silviu Păscuțiu,
3. Dr. A. Boțiocu,
4. Dr. Lazar Nichi,
5. Dr. Alexandru Stoinescu,
6. Ascaniu Crișan,
7. Dr. I. Borneas,
8. Nic. P. Păușești,
9. Nicolae Ludoșanu,
10. Loc. Col. Manafu,
11. Loc. Col. Rîșcuția,
12. Prof. Vintilă Popescu,
13. Ing. I. Piso,
14. Ioan Chera,
15. Ioan Dârlea,

Director:
Brutus Păcuraru.

Contabil:
Prof. T. Givulescu

Censori:

1. Ioan Tatu,
2. Gh. Glava,
3. Vasile Mircea.

INFORMAȚIUNI. Calendarul săptămânal

Maiu-Iunie

are 31 zile

Florar

1931. Zilele săpt.	Calendarul Iulian îndreptat	Calendarul Greg.	Soarele răsare apune
	Duminica Rusaliilor: Evang. dela Ioan c. 7. v. 3-8,12; Iară în ziua cea mai de pe urmă, cea mare a praznicului		
	Apostolul din Faptele Apostolilor, C. 2, v. 1-11; Și dacă s'a plinit ziua praznicului a cinzeci de zile		
	Lunia Rusaliilor. Evangh. dela Matei C. 18, v. 10-20; Zis-a Domnul: Căutați și nu defaimați pe vreunul dintre acești		
	Apostolul: către Efeseni, Cor. 5. v. 9-19 Fraților ca fiii luminei să umblați		
Dumin.	31 (+) Sfintele Rusalii	Angela	4.58 8.5
Luni	1 (+) Lunia Rusaliilor	Grațian	
Marți	2 M. Nichifor, Ioan c. n.	Erasmus	
Mercuri	3 M. Luchilian, Paula	Clotilda	
Joi	4 P. Mitrofan, c. Sofia	(+) Z. D-lui	
Vineri	5 S. M. Doroteiu Apol.	Bonifaciu	
Sâmbătă	6 C. P. Visarion, Ilarion	Norbert	

Donăție: Prea onoratul asesor Consistorial Păcățianu pentru a alina suferințele celor ce-și caută sănătatea în spitalul județean din Arad, a donat Direcțiunei spitalului mai multe serii de diferite reviste. Direcțiunea spitalului județean transmite sincerile mulțumiri pentru gestul nobil.

Schimbare de mers al trenurilor. Cu data de 1 Iunie a. c. la Calea Ferată Electrică Arad-Podgoria, intră în vigoare următorul mers al trenurilor: Plecări din Arad: 4.²⁵, 6.⁴⁵, 11.⁰⁰, 13.³⁰, și 18.⁰⁰. Plecări din Pâncota: 4.¹⁵, 6.⁴⁰, 11.⁰⁰, 13.³⁰ și 17.⁵⁰. Plecări din Radna: 4.⁴⁰, 7.⁰⁵, 11.¹⁵, 13.⁵⁰, și 18.¹⁵. Afară de trenurile de mai sus va mai circula un grup de trenuri în fiecare Duminică care va pleca: din Pâncota la orele 21.⁰⁰, din Radna la orele 21.²⁰, și din Ghioroc la orele 22.⁰⁵, și va sosi în Arad la orele 23.⁰⁰.

Reducere de taxe de călătorie pe Calea Ferată Electrică Arad-Podgoria.

Calea Ferată-Electrică Arad-Podgoria, cu începere dela 1 Iunie a. c. dă o reducere de 50%, din taxa de călătorie escursionistilor cari călătoresc dela Arad la Podgorie, adică pe liniile Ghioroc-Pâncota sau Ghioroc-Radna, mai departe la călătoriile din ori ce punct al lulei la Radna (Băile din Lipova).

Aceste bilete Weekend se pot scoate de Sâmbătă dela orele 11 și până Duminică seara iar pentru înapoere sunt valabile de Duminică dimineața până Luni la amiază.

□ Colonia de vară din Săvârșin a Filialei Crucel Roșii Arad, va începe să funcționeze la 16 Iunie a. c. l. se-ria până la 15 Iulie va fi de fete între 7—16 ani. Inscrerile se primesc la medicul șef al orașului.

Să primesc copii debili, anemici, convalescenți.

□ Căsătorie. Duminică 10 Maiu, s'a celebrat în biserica ortodoxă din Hălmagiu, căsătoria religioasă a Dșoarei Amalia Suciu cu Dl Tiberiu Coroi.

Felicitările noastre!

□ **Footballiștii din Budapesta,** de un timp încoace sunt tot pe la și prin țările succesoare, nu se mulțumesc numai cu sportul ci fac și propagandă maghiară, dirijată de cercurile irendentiste din Budapesta. Faptele amănunțite sunt consemnate înarele Siguranței generale. Cu toate acestea, echipelor maghiare — oprite timp să intre în țară — li s'a permis din nou circulația pe teritoriul nostru. Ba mai mult li se acordă și o reducere de 50% la sută pe căile noastre rate. Cu alte cuvinte propagandă a românească cu bani românești! Măterul comunicațiilor nu putea acorda — dacă ținea cu tot dinadinsul — această reducere altor categorii de călători?

□ **In Germania se pregătește** Săptămâna trecută a avut loc într-un castel din Silesia o consfătuire a hitleriștilor, la care a participat fostul prinț moștenitor al Germaniei. Se zicea că în această consfătuire fost vorba de restaurarea imperiului German și reintronarea dinastiei henzollern. Știrea a fost desmentită. Acum se spune, că la alegerile pentru președinția republicii germane, ale cărui vor avea loc anul viitor, partidul lui Hitler vor pune candidatura fostului Kronprinz. In cazul că acesta va fi ales, de aci e numai un pas până la restaurarea Imperiului. In Germania se pregătește ceva.

□ **A doua zi de Rusalii nu e reșea.** Un zlmr maghiar anunța ieri că a doua zi de Rusalii nu va fi repaus Duminică. Suntem de părere că e o greșălice mijloc. Lunia rusaliilor românești nu e serbată tot așa ca și la catolici. Neserbându-se se face nedreptățile muncitorilor români, cari au lucrat toată Lunca trecută. Cere să se revizuiască supra acestei dispoziții.

Mobile.

Sufragerie, dormitor, bucătărie, toate ieftin la **Tâmplarul Mihalache** din Arad, Piața Gen. Cernat (Peștera) Nr. 5.

Incadrări și compactorie

In atențiunea doamnelor, încadrarea gobelin-urilor sau a tablourilor, în rame ovale sau patrate, deasemenea modele pentru compactorie, cu prețurile cele mai estime se pot procura la

N. MENRATH

atelier de compactorie și încadrarea
Tablourilor

1-4

str. Brătianu No. 21